

Jerv som predator på småfe

Jerv som predator på småfe

- Miljødirektoratet oppdragsgiver
 - ▶ 18 pre-definerte punkter i anbud
 - ▶ Finansiert over statsbudsjettet – 5 mill/år
- Samarbeidsprosjekt:
 - ▶ NINA (Norsk institutt for naturforskning)
 - ▶ NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi)
 - ▶ Bærekraftig sameksistens for sau og jerv i utmarka (Skjåk kommune)
- Studieområde: Skjåk, Lom, Vågå, Lesja og Dovre vest for E6
- Juni 2025- Juni 2029 (Opsjon på et ekstra år)
 - ▶ Feltarbeid våren/sommeren 2026, 2027, 2028
 - ▶ Analyser og rapportering våren 2029

Nytt forskningsprosjekt skal gi bedre kunnskap om jerv og sau

Nyhet | Dato: 02.07.2025

Et nytt forskningsprosjekt skal undersøke hvordan jerven påvirker sau på utmarksbeite i Nord-Gudbrandsdalen. Målet er å få bedre kunnskap om jervens rolle i tap av sau, og å utvikle tiltak som kan redusere disse tapene.

– Jeg håper prosjektet vil føre til mer målrettede tiltak som både ivaretar beitenæringen og sikrer en god forvaltning av jerven, sier klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen.

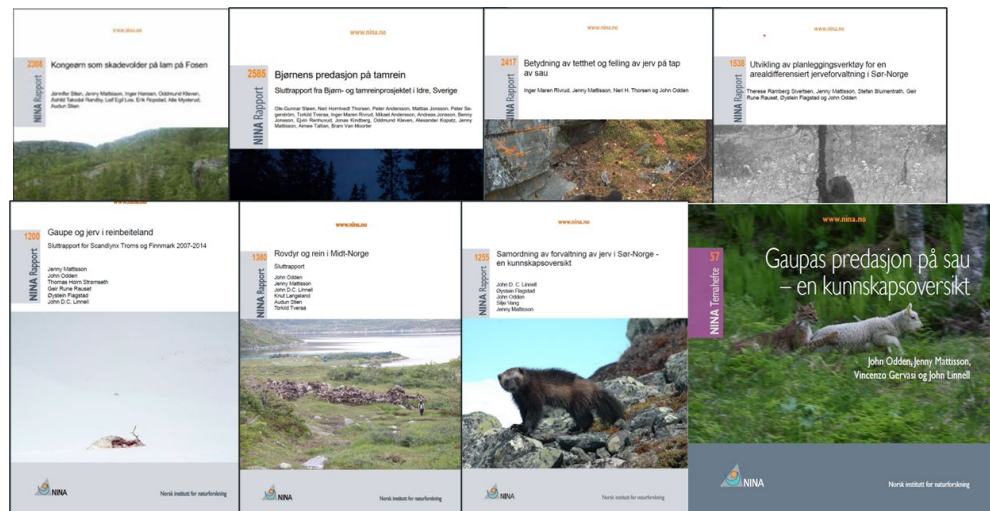
Prosjektet ledes av Norsk institutt for naturforskning (NINA), i samarbeid med Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Skjåk kommune og beitebrukere i Nord-Gudbrandsdalen.

Nøkkelpersonell - NINA

John Odden
Ole-Gunnar Støen
Jenny Mattisson

Knut Morten Vangen
Oddmund Kleven
Inger Maren Rivrud
Neri Horntvedt Thorsen

Atle Mysterud
Torkild Tveraa

Nøkkelpersonell - NIBIO

Inger Hansen
Michael Angeloff
Lise Grøva

Ragnhild Mobæk
Henrik Mathiesen

Nøkkelpersonell - Nord-Gudbrandsdalen

Kari Hånsnar

Skjåk kommune

Bærekraftig sameksistens for sau og jerv i utmark

60 likerklipp • 86 følgere

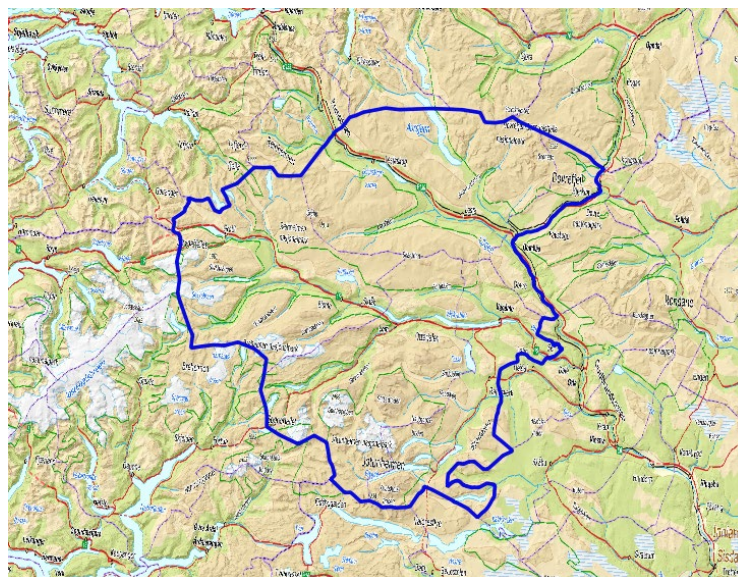
Samarbeidsprosjekt i Norddalen er vinnar av Beiteprisen 2022

Lom, Skjåk, Dovre, Lesja og Vågå kommunar mottok onsdag kveld Beiteprisen 2022 for samarbeidsprosjektet "Bærekraftig sameksistens mellom sau og jerv i utmark".

Prosjektets delmål

- Historisk utvikling i saueholdet og tap til rovvilt
- Historisk utvikling av jerv og andre rovdyr fram til i dag
- Intensiv oppfølging av sauebesetninger
- Jervpredasjon på sau
- Lokal forankring

Studieområde Skjåk, Lom, Vågå, Lesja og Dovre vest for E6

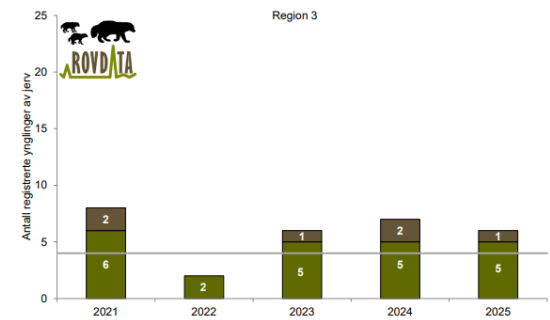
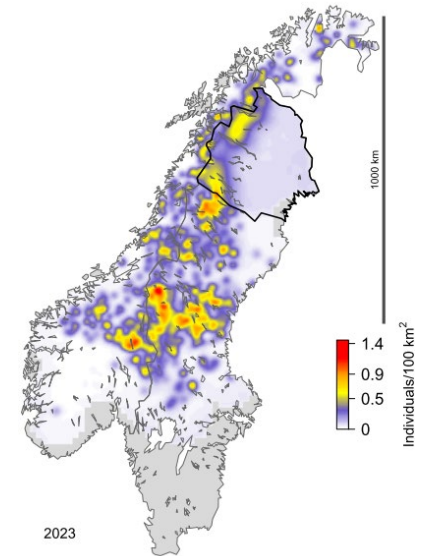
Historisk utvikling i saueholdet

- Utviklingen (2001-2025) av småfenæringen kartlegges gjennom data fra
 - søknader om produksjonstilskudd (PT-registeret)
 - Organisert beitebruk (OBB)
- Analyser av endringer i antall bruk, sau, raser, lam per søye og beitebruk.
- Utvikling i totaltap over tid
- **Utmarksbruken i dag visualiseres i kart.**

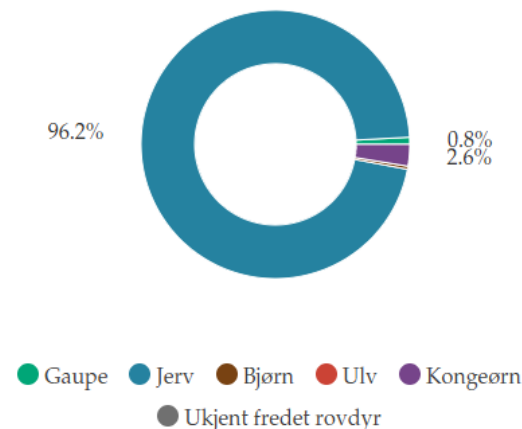
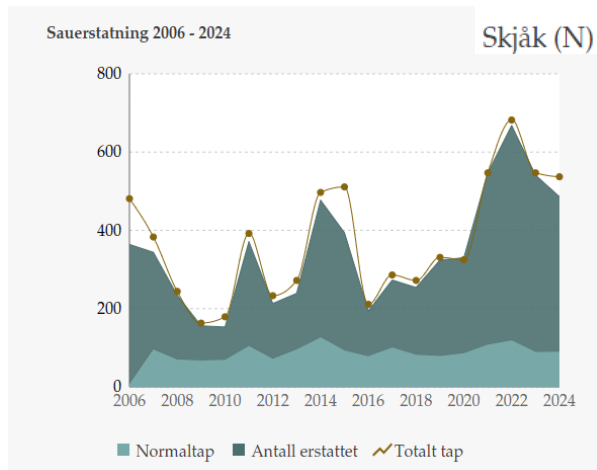
Historisk utvikling av jerv og andre rovdyr

- Overvåkingsdata fra Rovbase og tetthetskart fra RovQuant
 - Familiegrupper av gaupe og ynglinger av jerv siden 2001 og tetthet av jerv siden 2014/2015.
 - Antall registrert individer av jerv, bjørn og ulv basert på DNA.
 - For jerv:
 - hvor ofte de stasjonære jervene blir oppdaget
 - antall nye/døde individer per år
 - Slektskapsanalyser og bevegelsesmønsteret fra DNA gir data på spredning inn til, og ut fra, studieområdet.
 - Antall okkuperte territorier av kongeørn

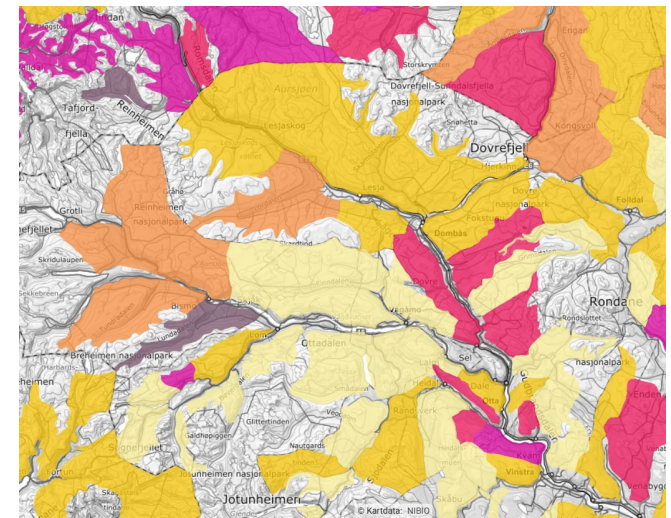
Historisk utvikling i tap til rovvilt

- Sau og geit **dokumentert eller vurdert som antatt sikkert** drept av jerv og annet fredet rovvilt, basert på data fra Rovbase
- Antall sau og geit som er **erstattet** som tapt til fredet rovvilt, inkludert jerv, gjennom statens erstatningsordninger.
- **Data på totaltap av sau, erstatning, og kadaver dokumentert drept av rovdyr vil bli sammenlignet med forekomst av rovdyr**

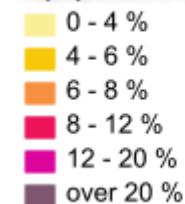

Intensiv oppfølging av sauebesetninger

- Minimum 10 studiebesetninger fordelt på alle kommunene
 - varierende tapstall
- Analyse av
 - Lammetall
 - Sleppveker
 - Tilvekst
 - Kroppskondisjon og allmenntilstand
 - Sjukdom-/parasittforhold
- Utstyrt med radiobjeller
- I tillegg aktuelt å hente inn data fra et større antall besetninger

Tapsprosent sau lam

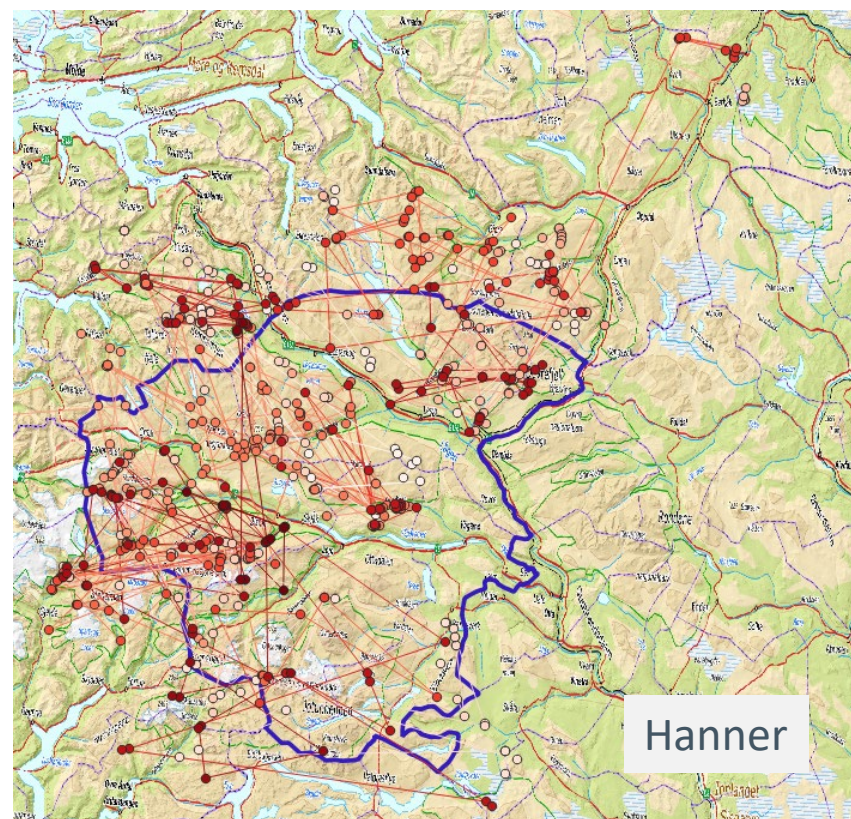
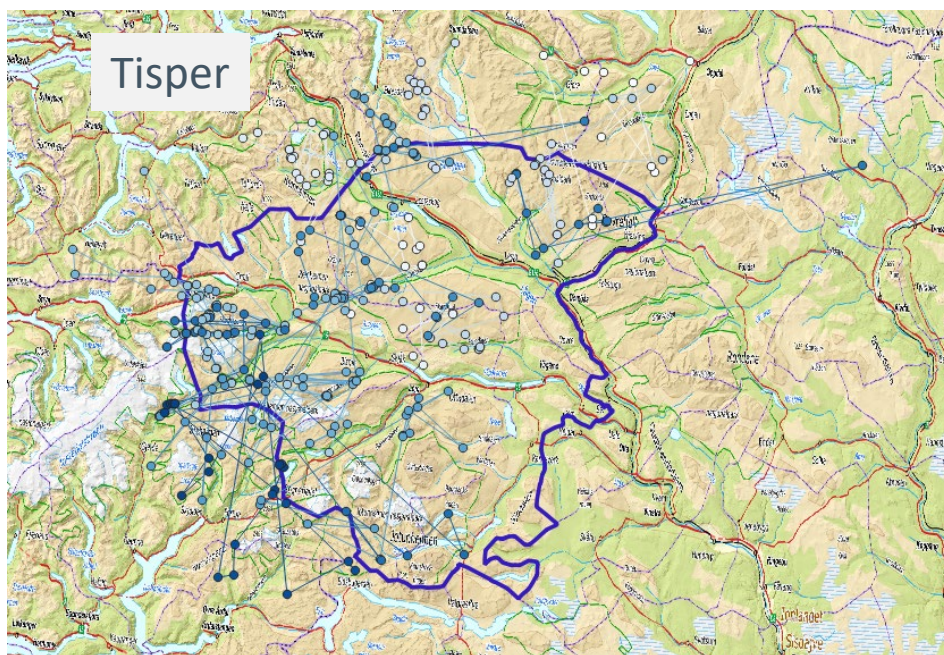
Jervpredasjon på sau

- GPS-merking av jerver i område med variert sauetetthet
- Oppfølging av GPS-posisjoner i felt «Klustersøk» for dokumentasjon av predasjon og diett

Jerv i studieområdet

- Sist overvåkingssesong: 4 ynglinger og ca. 20 jerveindivider

Jervindivider registrert på DNA 2016-2025

GPS-merking av jerv

- 4-8 jerver per år
- Første fangstperiode feb-april 2026

Intensiv oppfølging av jerven

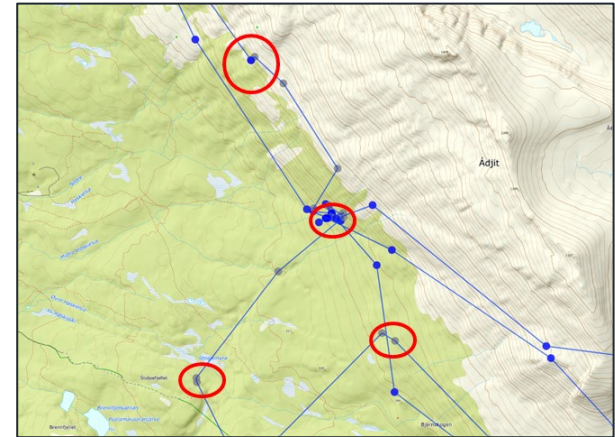

- Dokumentasjon av jerves diett og predasjon på sau
 - Følger enkelte jerver kontinuerlig i perioden 15 juni – 15 september
- Intensiv GPS-posisjonering
 - Raskt på plass for dokumentasjon av dødsårsak
 - Tett samarbeid med SNO
- DNA-swab av kadaver

Hvor ofte tar jerven sau?

- Tallfeste drapstakt og forklare variasjon i jervens predasjon på sau i forhold til
 - ▶ Antall sau i jervens leveområde
 - Seleksjon på ulike saueraser?
 - ▶ Alder, kjønn og sosial status hos jerven
 - ▶ Alternative byttedyr (villrein, småvilt, åte, *tamrein*)
 - ▶ Mellom år og gjennom sommeren

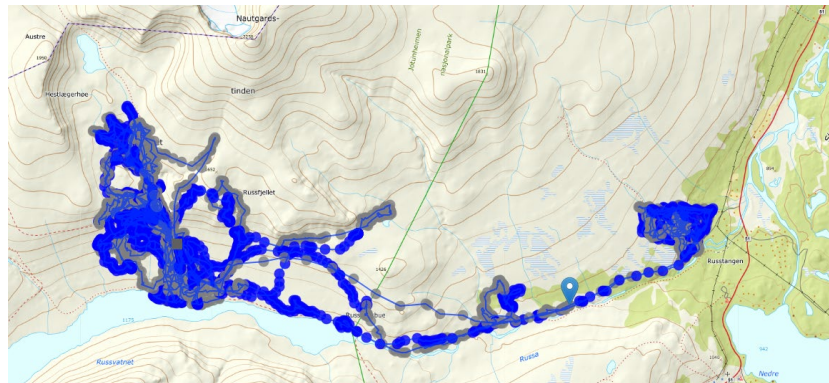

Areal bruk av jerv og sau

- GPS posisjoner fra merket sau og jerv
 - Selektare jervens område med sau?
 - Påvirker habitat, samt den romlige og temporale fordeling av sau, sannsynligheten for at jerv dreper sau?
 - Kan individuell arealbruk hos GPS-merkede søyer forklare sannsynligheten for tap av lam?

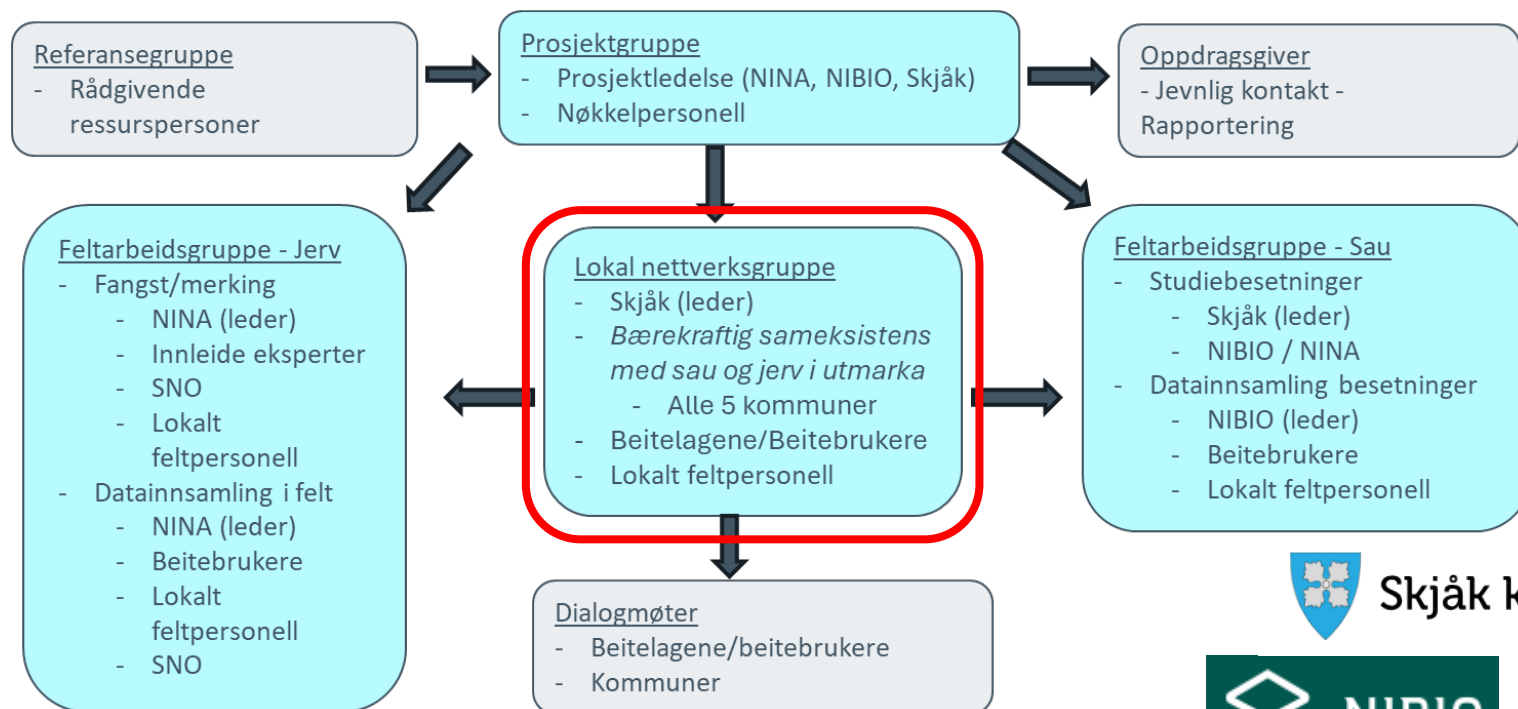

rundt 3000 bjeller i hele studieområdet 2025

Lokal forankring

- For å lykkes med denne typen prosjekt er det avgjørende med et tett samarbeid med beitenæringen og lokale beitebrukere, som har inngående kunnskap om sine beiteområder.

Skjåk kommune

